

Nr 24.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående provisorisk reglering av lönen för biskopen i Lunds stift; given Stockholms slott den 4 januari 1927.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över ecklesiastikärenden för den 7 oktober 1926 och den 4 januari 1927 samt närslutna transumt av kyrkomötets skrivelse den 2 november 1926, nr 26, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att för dess del lämna det medgivande, som omförmäles i föredragande departementschefens hemställan

GUSTAF.

N. J. F. Almkvist.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 oktober 1926.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMBIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Almkvist anför härefter:

I skrivelse den 22 april 1925, nr 122, har riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt vidtaga åtgärder för en reglering av biskopslönen i Lunds stift till en närmare överensstämmelse med vad tidsförhållandena kräva. Ang. reglering av lönen för biskopen i Lunds stift.

Innan jag närmare ingår på riksdagens ifrågavarande skrivelse, har jag emellertid ansett nödigt att lämna en redogörelse för de principer, efter vilka biskoparnas avlöning för närvarande är reglerad, ävensom för en del förhållanden, som i detta hänseende torde böra beaktas.

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 1 saml. 21 häft. (Nr 24.)

I skrivelse den 18 mars 1857, nr 42, hemställde *rikets ständer*, att undersökning måtte anställas angående de med biskopsämbetena i riket förenade löneinkomster samt en reglering vidtagas, åsyftande bland annat att bereda en jämnare fördelning av dessa inkomster.

Sedan vederbörlig utredning företagits, underställdes genom *proposition* den 16 december 1859 (nr 63) ständernas prövning vissa grunder för en sådan reglering. Därvid föreslogs det lönebelopp, som vid regleringen borde varje biskop tilldelas och som för biskopen i Lunds stift ansågs böra bestämmas till, jämte fri bostad, 15,000 riksdaler riksmünt. Vidare hemställdes, bland annat, att, om efter skedd utredning biskopslön befundes överstiga det bestämda beloppet med så stort värde, som svarade mot avkastningen av ett eller flera med tjänsten förenade prebendepastorat, samma pastorat borde därifrån skiljas, dock så att vid varje biskopsstol ett prebendepastorat bleve såsom sådant bibehållet; att, om biskopslön skulle överstjuta det för densamma bestämda värde med större belopp än som motsvarade inkomsten av därifrån skilda prebendepastorat, Kungl. Maj:t skulle äga att bestämma, vilka inkomster ytterligare borde från lönen skiljas; samt att de inkomster, vilka icke vid biskopsstolen bibehölls, skulle ingå till statskontoret för att under titel »biskopslöneregleringsfonden» redovisas och till jämnande av annan biskopslön användas.

I skrivelse den 29 oktober 1860, nr 206, meddelade *rikets ständer*, att de till alla delar gillat och antagit vad Kungl. Maj:t i ovannämnda hänseenden föreslagit. Ständerna trodde sig emellertid böra hos Kungl. Maj:t anmäla, hurusom i avseende på den ifrågakommande regleringen av biskoparnas avlöning *präteståndet* för sin del ansett att, utom vad propositionen innehölle, borde meddelas följande bestämmelser:

a) vid utredningen av biskopslönerna skola kronotionde, boställsavkastning, arrenden av övriga hemman, lägenheter eller jordar, indelta räntor m. m. beräknas efter de näst föregående 20 årens medelmarkegång, och komma de löneförmåner, som efter skedd reglering i biskopslönerna ingå, fortfarande såsom hittills att av biskoparna omedelbart uppbåras;

b) avkastning av boställen, hemman, lägenheter eller jordar, som för all framtid blivit biskop i visst stift uttryckligen tillförsäkrad, må ej till annan biskops avlönande användas; och

c) sedan biskopslönerna efter skedd utredning och reglering blivit bestämda, må ändring däruti ej ske utan präteståndets medgivande.

Sedan *kammarkollegiet* och *statskontoret* genom beslut den 15 juni 1861 anbefallts inkomma med utlåtande och förslag i avseende på de åtgärder, vilka för verkställande av Kungl. Maj:ts och rikets ständers beslut vore att i detta ärende vidtaga, varvid även lämpligheten av de utav präteståndet för dess del förordade bestämmelser särskilt borde komma under prövning, inkommo ämbetsverken den 10 juni 1863 med det sålunda infordrade utlåtandet. Av nämnda utlåtande framgår, bland annat, att från fem biskopar

skulle kunna till biskopslöneregleringsfonden indragas sammanlagt 24,916 riksdaler 41 öre, däribland från biskopen i Lund 17,932 riksdaler 79 öre, under det att till sju biskopar skulle såsom lönefyllnad behöva utbetalas sammanlagt 8,284 riksdaler 75 öre, vadan ett överskott på 16,631 riksdaler 66 öre skulle uppkomma för fonden.

Då prästeståndets ovan under b) omförmälda framställning ej kunde förenas med de för löneregleringen i övrigt fastställda grunder, avstyrktes bifall till densamma.

Däremot tillstyrktes prästeståndets under a) gjorda hemställan, då ett 20-årigt medelmarkegångspris syntes angiva säkrare värden än ett 10-årigt, som förut föreslagits.

I avseende på punkten c) anförde ämbetsverken, att något sådant stadgande icke torde kunna inflyta i den handling, varigenom Kungl. Maj:t förordnade om verkställighet av sitt och rikets ständers beslut i ämnet, enär lika litet i detta som i andra fall någon av de ämbetsmyndigheter, som finge sig samma beslut tillkännagivet och verkställigheten därav anförtrodd, kunde tillerkännas befogenhet än mindre plikt att efterforska, om det ena eller andra ståndet däri deltagit, utan det tillhörde riksständen själva att häri söka göra sin mening gällande, innan en gemensam skrivelse till Kungl. Maj:t avlättes.

Genom *circulär* den 26 februari 1864 uppdrogs därefter åt de nämnder, vilka enligt förordningen den 11 juli 1862 fått sig anförtrodd den allmänna regleringen av prästerskapets löner, att jämväl verkställa utredning av alla med biskopsämbetena förenade inkomster samt att, därest dessa inkomster befundes överstiga de av Kungl. Maj:t bestämda belopp, föreslå fränskiljandet under ovannämnda villkor av ett eller flera prebendepastorat.

Till åtlydnad härav upplyste *lönerogleringsnämnden inom Malmöhus län*, att bland löneinkomsterna vid biskopsstolen i Lund förekomme årligt arrende av det biskopen anslagna boställe Helgona gård och gods, uppgående till 18,449 riksdaler 17 öre. Vidare föreslog nämnden, att Lomma församling skulle såsom prebendepastorat vid biskopsstolen bibehållas, men däremot Fjälje och Flädie pastorat därifrån skiljas.

Domkapitlet i Lund anförde med anledning härav bland annat, att avkastningen av Helgona gård och gods, som genom resolution den 18 april 1689 blivit biskopen i Lund för all framtid tillförsäkrad, följaktligen icke torde, mot prästeståndets ovan åberopade bestridande, kunna, i strid med 4 § i prästeståndets privilegier, biskopsstolen helt och hållet eller till någon del avhändas.

Kammarkollegiet erinrade i utlåtande den 17 april 1869 om, att prästeståndets omförmälda åsikt icke utan rubbning av de grunder för ifrågasvarande löneroglering, som blivit av Kungl. Maj:t och rikets ständer fastställda, läte tillämpa sig för biskopen i Lunds stift. Kollegiet föreslog, att vid tjänsten måtte, förutom nettobehållningen av Lomma pastorat samt

kyrkotionde, studieskatt och cathedratium till uppgivna belopp, bibehållas endast så mycket av arrendet för Helgona gård och gods, att det bestämda lönebeloppet, 15,000 riksdaler, därigenom bleve fyllt, varemot återstoden av arrendet borde jämte vissa andra biskopen tillagda löneförmåner ingå till biskopslöneregleringsfonden.

Genom beslut den 29 april 1869 fastställdes *provisorisk lönereglering* för biskopen i Lunds stift. Därvid anfördes bland annat följande.

Enär Helgona gård och gods måste anses vara biskopen i Lunds stift anslagna under sådana villkor, att, därest ovanberörda av prästeståndet antagna och av rikets ständer anmälda bestämmelse skulle tillämpas, biskopens löneinkomster komme att vida överstiga det belopp, vartill rikets ständer eljest och jämväl prästeståndet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag ansett samma löneinkomster böra fastställas, och förty vid dessa sinsemellan stridiga bestämmelser det måste anses vara tvekan underkastat, huruvida en del av omförmälda egendomars avkastning kunde till biskopslöneregleringsfonden indragas och således användas för uppbringande av andra biskopars löner till de för dem stadgade belopp eller för prebendepastorats avskiljande från biskopsämbeten, hade Kungl. Maj:t funnit grunder för då ifrågavarande reglering för det dåvarande icke kunna i vidsträcktare mån tillämpas, än att — jämte förklarande att till biskopslöneregleringsfonden skulle indragas den biskopen i Lunds stift anslagna kronotionde jämte forlön därå, ersättning för mistad kronotionde från Bjäre härad och ränta motsvarande den forna altarhavran och halmstädjan, ävensom att Fjälje och Flädje församlingars egenskap av biskopsprebende skulle upphöra — biskopen komme att såväl vid Lomma församlings pastorat såsom prebende, varav nettobehållningen ansetts uppgå till 2,698 riksdaler 39 öre, samt inkomsten av kyrkotionden från Luggude fögderi 21 kubikfot råg, studieskatten 321 riksdaler 75 öre och cathedratium 176 riksdaler 25 öre som ock vid avkomsten av Helgona gård och gods bibehållas tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda förordnat.

Då Kungl. Maj:t och rikets ständer följaktligen beslutit, att lönen för biskopen i Lund framdeles skulle utgå med 15,000 riksdaler, men Kungl. Maj:t tillika, i betraktande av prästeståndets omförmälda framställning, ansett detta beslut för det dåvarande icke kunna mot 4 § av prästeståndets privilegier bringas till verkställighet, begärde Kungl. Maj:t, i överensstämmelse med 114 § regeringsformen, i *skrivelse till kyrkomötet* den 26 augusti 1873, nr 5, kyrkomötets samtycke därtill, att prästeståndets i rikets ständers skrivelse den 29 oktober 1860 omförmälda beslut förklarades icke innefatta hinder för Kungl. Maj:t att använda avkastningen av Helgona gård och gods i överensstämmelse med de av Kungl. Maj:t föreslagna och av rikets ständer genom samma skrivelse godkända grunder för reglering av biskoparnas löner.

I skrivelse den 29 september 1873, nr 5, anförde *kyrkomötet* bland annat följande.

Kyrkomötet hade ägnat ärendet en omsorgsfull prövning, och, om kyrkomötet även å ena sidan erkände vikten därav att, på samma gång biskops-

lönen i Lunds stift nedsattes till det genom Kungl. Maj:ts och rikets ständers beslut fastställda belopp, tillgång måste kunna vinnas till nödig lönefyllnad åt biskoparna i vissa andra stift, ansåge sig dock kyrkomötet å andra sidan icke böra fatta ett beslut, varigenom verkan av det utav prästeståndet vid beslutet angående regleringen av biskoparnas löner fästade villkor tillintetgjordes i vidsträcktare mån än som för vinnande av ovan angivna ändamål vore behöfligt.

Kyrkomötet slutade med att tillkännagiva, att det på grund av det anförda endast i så måtto bifallit Kungl. Maj:ts framställning, att kyrkomötet lämnat sitt samtycke därtill, att prästeståndets omförmälda beslut förklarades icke innefatta hinder för en sådan reglering av biskopslönen i Lunds stift, att vid densamma bibehölles endast så stor del av Helgona gård och gods, som erfordrades för att avkomsten därav, jämte de tillgångar Kungl. Maj:t för övrigt enligt de för reglering av biskoparnas löner godkända grunder bestämde, uppginge till det för biskopslönen i Lunds stift fastställda belopp 15,000 riksdaler.

Sedan *proposition* den 5 december 1873, nr 16, framlagts för riksdagen i enlighet med vad kyrkomötet sålunda medgivit, anmälde *riksdagen* i skrifvelse den 7 maj 1874, nr 45, att riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag.

Genom beslut den 22 december 1876 fastställdes slutligen *lönerreglering* för biskopen i Lunds stift. Därvid förordnades, att biskopen i Lunds stift fortfarande skulle åtnjuta kyrkoherdelönen i Lomma prebendepastorat samt inkomsten av kyrkotionde från Väsby kyrka i Luggude fögderi, studieskatt och cathedraticum, ävensom uppbära årliga avkomsten av följande hemman och lägenheter, tillhörande Helgona gård och gods, nämligen: Helgona- eller Biskopsvångarna och det i sambruk därmed varande hemmanet nr 1 Östra Torn, hemmanen nr 2, 4—13, 15—18 Östra Torn samt de så kallade Trädgårdstorpen; att till biskopslönerregleringsfonden skulle indragas avkomsten av den så kallade Biskopsladugårdsmarken samt hemmanen nr 3 och 14 Östra Torn och nr 7, 8, 11, 13 och 15 Stora Råby; att samtliga ovannämnda fastigheter skulle vara i författningsenlig ordning utarrenderade med undantag av Helgona- eller Biskopsvångarna, vilka finge, då gällande arrendavtal upphört, av biskopen själv brukas; samt att nämnda lönerreglering skulle tillämpas från och med den 1 maj 1877.

I den sålunda fastställda lönerregleringen hava därefter följande *förändringar* ägt rum.

På grund av förordningen den 14 oktober 1898, nr 91, utgår till biskopen i Lund ersättning ur biskopslönerregleringsfonden för indragen kyrkotionde och studieskatt med 369 kronor 26 öre.

Sedan Kungl. Maj:t genom resolution den 7 november 1917 i samband med fastställande av lönerreglering för prästerskapet i Lomma församlings pastorat att gälla från och med den 1 maj 1919 till och med den 30 april

1939, bland annat förordnat, att pastoratet skulle med utgången av april 1919 upphöra att vara prebende åt biskopen i Lunds stift, med rätt för biskopen att enligt den i kungörelsen den 28 april 1882 angivna grund åtnjuta ersättning med belopp, som Kungl. Maj:t ville framdeles bestämma, medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 1 mars 1918, att till biskopen i Lunds stift finge för tiden från och med den 1 maj 1919 i ersättning för avkomsten av Lomma församlings prebendepastorat från biskopslöneregleringsfonden utgå ett belopp av 2,212 kronor 68 öre för år räknat.

I skrivelse den 28 mars 1913, nr 39, anhöll *riksdagen*, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning samt därefter för *riksdagen* framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

I sin nu ifrågavarande skrivelse av den 22 april 1925 anförde *riksdagen* bland annat följande.

1913 års riksdag hade hemställt om utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning. Enligt vad *riksdagen* hade sig bekant, hade en utredning i angivna hänseende blivit verkställd, men hade densamma ännu icke lett till någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida. Riksdagen hölle för önskvärt, att det ifrågavarande ämnet snart måtte bli föremål för prövning och beslut av Kungl. Maj:t, vare sig nu en dylik prövning borde grundas på den redan föreliggande utredningen eller Kungl. Maj:t funne skäligt låta verkställa en ny utredning i frågan.

Vad beträffade det motionsvis väckta förslaget om reglering av biskopslönen i Lunds stift, ansåge sig *riksdagen* böra hos Kungl. Maj:t anhålla om åtgärders vidtagande för en reglering av sagda lön till närmare överensstämmelse med vad tidsförhållandena krävde. Riksdagen förutsatte vidare såsom självfallet, att Kungl. Maj:t i fullmakten för blivande innehavare föreskreve skyldighet att vara underkastad den förändring i lönevillkor, som kunde bli en följd av ny lönereglers genomförande.

Riksdagen slutade, som tidigare anförts, med att anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt vidtaga åtgärder för en reglering av biskopslönen i Lunds stift till en närmare överensstämmelse med vad tidsförhållandena krävde.

Sedan *kammarkollegiet* genom beslut den 3 juli 1925 anbefallts att efter vederbörandes hörande avgiva utlåtande i ämnet, lät *kammarkollegiet* till en början en sin tjänsteman upprätta en promemoria i ämnet.

I nämnda *promemoria*, som är dagtecknad den 8 april 1926, erinras till en början om de genom tidigare omförmälda nådiga brev den 15 juni 1861 bestämda grunderna för reglering av biskoparnas avlöning.

Härefter anføres i *promemorian* huvudsakligen följande.

Till hemman och lägenheter, som disponerades av biskopen, funnes antingen ingen skog eller icke mer skog än som åtginge till husbehov.

Avkomsten av löningshemmanen hade, enligt en på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning, för åren 1911—1913 uppgått till i medeltal 31,727 kronor 16 öre och lönen i sin helhet till i medeltal 37,136 kronor 4 öre.

I avseende å den reglering av biskopslönen, som vore ifrågasatt, framställde sig till en början den frågan, huruvida det nuvarande lönesystemet, enligt vilket biskopens lön huvudsakligen utginge i avkomst av löningshemman, borde bibehållas, eller om den bör utgå i penningar.

Då vid utarrenderingen av löningshemmanen arrendebeloppet fastställdes att atgå i persedlar, att lösas med penningar enligt markegångspris, samt markegångspriset i stort sett följde förändringarna i penningens värde, hade biskopslönen kommit att nominellt höjas i mån av penningvärdets fall. Huruvida och i vilken grad denna höjning varit större än som betingats av penningvärdets fall torde vara utan betydelse för den nu föreliggande frågan. Emellertid vore det tydligt, att bibehållandet av ett lönesystem, som i likhet med det nuvarande hade förmågan att i viss mån automatiskt reglera sig, innebure en förmån. I vilket fall som helst torde det ej vara lämpligt att beträffande biskopslönen i Lunds stift för närvarande vidtaga någon ändring i själva lönesystemet. Denna fråga borde nämligen upptagas i sammanhang med behandlingen av frågan om allmän reglering av biskoparnas löner.

Regleringen torde därför böra avse att med anlitan av de nuvarande avlöningstillgångarna bereda biskopen en efter nuvarande förhållanden skälig lön.

Det låge i öppen dag, att lörens belopp vid den ifrågasatta regleringen måste sättas väsentligt högre än de för mer än 65 år sedan fastställda 15,000 kronor.

Att grunda ett löneruleringsförslag efter den allmänna prisnivåns förskjutning från tiden omkring år 1860 till tiden omkring år 1926 torde knappast vara lämpligt, utan det syntes riktigare att låta det nya beloppet framgå ur en sammanställning med lönerna för statens befattningshavare i en ställning så vitt möjligt jämförlig med den som biskoparna intaga. Motionären hade hänvisat på landshövdingarna. Det syntes vara ett visst fog för att låta landshövdingelönerna vara vägledande vid bestämmandet av biskopslönerna.

Landshövdingen i Malmö hade, utom fri bostad, 23,500 kronor i avlöning. Biskopslönen föresloges till 28,000 kronor. Representationsskyldigheten i det stora stiftet vore snarare tyngre än den som tillkommer landshövdingen. Ställningen som prokansler bidroge till att öka densamma. Biskopen finge själv vidkännas dryga resekostnader på grund av visitationer, kyrkobesök o. s. v. Landshövdingen åtnjöte vid ämbetsresor resekostnads- och traktementsersättning. Biskopslönen inflöte först långt fram på tjänståret, varigenom dess värde åtskilligt förminskades. Enligt gammal hävd plögade biskoparna inträda i sitt ämbetes utövning i och med installationen. Biskopslönen blev dock oftast icke ledig förr än lång tid, stundom närmare 2 år, senare, beroende på tjänst- och nådår för företrädarens stärbhusdelägare. Stundom frånträdde biskopen förut innehavd befattning innan han tillträdde biskopslönen och får sålunda någon tid tjäna lönlös. I och med ämbetets övertagande hade dessutom biskopen att bära samtliga därmed förenade kostnader.

Kostnader för möblering av ämbetsbostaden vore betungande. Landshövdingen finge i detta hänseende antingen möblering in natura eller kontant bidrag till möblering av högst fyra till representation avsedda rum. Underhållet av möbleringen, som genom statens försorg anskaffats, bekostades av

statsverket. Möbleringsbidraget vore uppskattat till 12,000 kronor för en nytillträdande landshövding, som icke finge möblering in natura.

Biskopen hade att själv bekosta uppvärmningen av bostaden ävensom bränsle för hushållsändamål; landshövdingens motsvarande kostnader bestredes till $\frac{3}{4}$ av statsverket.

Å landshövdingens lön utgår dyrtidstillägg, vilken förmån biskop icke åtnjöte.

Härefter föreslogos följande grunder för en reglering av biskopens i Lunds stift lön.

1. Biskopens i Lunds stift lön beräknas utgöra 28,000 kronor jämte fri bostad i nuvarande biskopshuset.

2. Efter föregången utredning om det arrende, som är betingat eller slutligen må kunna betingas för ett vart av de biskopen på lön anslagna hemman, lägenheter och jordar, äger Konungen, för det fall att inkomsternas sammanlagda belopp överskjuter det i första punkten angivna värdet, bestämma vilka inkomster skola därifrån avskiljas.

Sälunda fränskilda inkomster ingå till biskopslöneregleringsfonden.

3. De biskopen på lön anslagna hemman, lägenheter och jordar skola utarrenderas i överensstämmelse med kungl. breven den 12 november 1858 och den 11 juli 1862.

I promemorian ifrågasattes slutligen, om ej det s. k. cathedraticum borde upphöra att utgöras. Detta utginge på grund av 1795 års prästmötes beslut med 75 öre för varje kyrkoherde i stiftet.

Över ovanberörda promemoria avgåvos utlåtanden av vederbörande länsstyrelser, domkapitlet i Lund och biskopen därstädes E. M. Rodhe.

Länsstyrelsen i Kristianstad biträdde i sitt den 26 april 1926 avgivna utlåtande det i promemorian framställda förslaget till grunder för löneregleringen.

I utlåtande den 30 april 1926 anförde länsstyrelsen i Karlskrona bland annat:

Starka skäl syntes tala för att om den år 1916 verkställda utredningen beträffande biskoparnas avlöning icke ansåges kunna utan vidare läggas till grund för ytterligare åtgärder i ämnet, samma utredning ofördröjligen bleve föremål för erforderlig omarbetning samt förslag därefter skyndsamt framlades om allmän lönereglering för samtliga biskopar. Blev så fallet, torde med fog kunna ifrågasättas, att i avbidan på genomförandet av dylik allmän lönereglering biskopslönen i Lunds stift finge tillsvidare utgå enligt nu gällande bestämmelser.

Om icke denna allmänna lönereglering skulle avvaktas, syntes det föreslagna lönebeloppet av 28,000 kronor väl avvägt. Lönen borde i avbidan på en allmän lönereglering, då en mera allsidig utredning av olika rättsförhållanden och jämförande beräkningar torde föreligga, böra såsom hittills utgå huvudsakligen medelst avkomsten från vissa löningshemman.

Länsstyrelsen i Malmö anförde i utlåtande den 4 maj 1926 bland annat:

Avkomsten av avlöningshemmanen — expropriationsmedel o. d. inbegripet — hade under åren 1923—1925 uppgått till respektive 58,726: 30, 50,554: — och 60,213: 98 kronor. Givetvis måste en sådan lön anses för hög och så-

ledes en reglering härav väl motiverad. Emellertid funne länsstyrelsen en dylik åtgärd böra vidtagas först i samband med den reglering, som vore ställd i utsikt beträffande samtliga biskopslöner. En biskopslön borde nämligen icke fastställas utan jämförande prövning av de löner, som efter verkställd utredning av samtliga på frågan inverkan omständigheter kunde finnas skäliga för övriga biskopar. Riksdagen hade också uttalat önskvärdheten av att frågan om ändrade grunder för reglering av samtliga biskoparnas löner snart måtte bli föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Länsstyrelsen funne sig icke böra ingå på bedömande av det föreliggande förslaget. I varje fall vore det olämpligt att jämföra med lönen för landshövdingen i Malmö, då denna måste anses allt för snävt tilltagen. Länsstyrelsen slutade med att hemställa, att riksdagens skrivelse ej måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Domkapitlet i Lund anförde den 5 maj 1926 bland annat:

I de fastställda lönerregleringarna hade någon ändring ej skett. Enär biskopslönen i Lunds stift redan blivit reglerad enligt gällande grunder funne domkapitlet ny reglering av denna lön näppeligen kunna ske utan att nya sådana grunder först bleve i vederbörlig ordning fastställda. Lönen för en biskop syntes icke böra bestämmas fristående utan böra, efter verkställd utredning, regleras enligt i behörig ordning fastställda grunder, därvid lönebeloppen vägdes mot varandra med hänsyn till samtliga därpå inverkan omständigheter. Enligt domkapitlets mening läte det sig icke göra att föregripa prövningen av biskoparnas lönerregleringsfråga genom en separat åtgärd sådan som den nu ifrågasatta. Vid sådant förhållande funne sig domkapitlet icke heller böra ingå i bedömande av det inom kammarkollegiet uppgjorda förslaget. Domkapitlet slutade med att hemställa, att skrivelsen ej måtte föranleda annan åtgärd än att tagas i betraktande i den mån, som kunde befinnas skäligt vid fastställande av ändrade grunder för reglering av samtliga biskopars avlöning.

I utlåtande den 5 maj 1926 anförde därefter *biskopen i Lunds stift E. M. Rodhe* till en början, att lika litet som han hade rättighet att vägra underkasta sig lönerreglering, lika litet hade han lust att motsätta sig en dylik. En reglering av löneförhållandena hade fog för sig.

Biskop Rodhe har vidare yttrat sig om den föreslagna lörens storlek och därvid framhållit vissa förhållanden, som syntes tala för en förhöjning. Sålunda hade under de senaste åren inköpts i medeltal för 2,730 kronor bränsle. Utgifterna för möblering av tjänstebostaden och för resor kunde beräknas till ganska avsevärda belopp. Fastighetsskatten, som biskopen betalade, uppginge till 849:08 kronor, vartill komme gaturenhållning o. s. v. Det vore orimligt att icke ordna pensionsfrågan i samband med en lönerreglering. Vore regleringen avsedd att bli provisorisk, skulle om några år ett nytt förslag komma att framläggas. Vore det däremot meningen, att denna lönerreglering skulle bli förebildlig för de övriga, vore utredningen bristfällig, då den endast gällde Lunds stift. Vore lönerregleringen ej avsedd att vara provisorisk och ej prejudicerande, skulle uppstå det underliga förhållandet, att löner till samma sorts befattningshavare skulle regleras en och en.

Biskop Rodhe erinrar slutligen, att medelmarkegångspriset är starkt i sjunkande, varigenom en avsevärd nedsättning av lönen komme att auto-

matiskt äga rum. Ärendet krävde enligt biskopens förmenande ytterligare allsidig utredning.

Kammarkollegiet har i sitt den 18 maj 1926 avgivna utlåtande anfört bland annat följande:

Genom markegångspriset hade biskopslönens realvärde i större eller mindre utsträckning bibehållits. Emellertid hade den, särskilt under krisåren, kommit att uppgå till summor, som måste betecknas som för höga.

Huruvida och i vilken mån biskopslönen kunde komma att framdeles ytterligare ökas eller ock minskas, undandroge sig bedömande. Växlingarna i den i lönen ingående huvudsakligaste posten, avkomst av löningsjord, vore nämligen beroende dels av växlingarna i det årliga markegångspriset, enligt vilket pris de i arrendekontraktet angivna persedlarna skulle lösas, och dels på huruvida vid löningsjordens förnyade utarrendering kunde vara att motse höjning eller sänkning i de spannmålskvantiteter, vari arrendavgiften bestämdes, och detta senare vore beroende bland annat på huruvida de nuvarande arrendekontrakten vore avslutade under hög- eller lågkonjunktur.

I vilket fall som helst framstode det som av omständigheterna påkallat att företaga en omreglering av Lunds biskopslön.

Kollegiet delade den av biskopen, domkapitlet och två länsstyrelser uttalade meningen att en fristående reglering icke borde äga rum av enstaka biskopslöner med mindre fastställelse skett av de allmänna grunder, efter vilka regleringen borde äga rum.

Såsom i ärendet erinrats föreläge en på Kungl. Maj:ts uppdrag av kansli-rådet II. Tigerschöld verkställd utredning i ämnet. Med hänsyn till att denna utredning, som vore avgiven den 31 juli 1916, byggde på insamlade uppgifter avseende tiden före kristidens inträde, och jämväl i övrigt vore grundad på förhållanden, som med hänsyn till de sedermera inträffade förändringarna i avseende å prisnivån m. in. måste underkastas en omvärdering, torde den icke utan revidering kunna användas som underlag vid fastställande av de nya grunderna för biskoparnas lönerreglering.

Kollegiet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för fastställande, efter den ytterligare utredning, som kunde finnas nödig, av grunder för genomförande av ny reglering av biskoparnas löner samt i avvaktan på dessa grunders fastställande låta anstå med prövningen av frågan om ny lönerreglering för biskopen i Lunds stift.

Med anledning av innehållet i riksdagens förevarande skrivelse hade emellertid kollegiet ansett sig böra sätta vederbörande i tillfälle att yttra sig över ett positivt förslag till lönerreglering för biskopen i Lunds stift för det fall Kungl. Maj:t till äventyrs skulle anse sig böra skrida till en omreglering av sagda biskops lön redan nu.

Det inom kollegiet upprättade förslaget hade ej underkastats någon granskning av dem, som vore därav närmast berörda, nämligen biskopen och domkapitlet, ej heller av länsstyrelsen i Malmö. Möjligen kunde sistnämnda myndighets uttalande förstås så, att det föreslagna lönebeloppet vore för knappt.

Kollegiet — som ansåge sig böra framhålla det vanskliga i att bedöma fristående för sig lönefrågan för allenast en av de tolv biskoparna — hade på grund av vad i förevarande ärende förekommit icke funnit anledning att göra någon erinran mot det i promemorian framlagda förslaget. Kolle-

giet ansåge sålunda att någon omläggning av lönesystemet icke borde med anledning av den nu ifrågasatta enstaka löneregleringen vidtagas, och att regleringen alltså borde avse att, med anlitande av de nuvarande avlöningstillgångarna, bereda biskopen en efter nuvarande förhållanden skälig lön. Denna lön måste självfallet sättas väsentligt högre än det belopp, 15,000 kronor, som för mer än 65 år sedan ansågs lämpat efter dåvarande förhållanden. I promemorian hade lönen föreslagits till 28,000 kronor eller ett belopp, som på anförda skäl ansetts bära något överstiga den för landshövdingen i Malmöhus län bestämda. Visserligen syntes de av biskopen framhållna synpunkterna beträffande de med hans ämbete förenade betydande utgifterna vara av beskaffenhet att kunna föranleda någon höjning av lönen, men kollegiet funne dock ej tillräckliga skäl föreligga att frångå förslaget i denna del. Kollegiet ansåge sig emellertid icke bära underlåta att framhålla, att frågan här rörde sig om att beskära biskopens inkomst av löningsjord, som av ålder varit anslagen åt och förenad med Lunds stifts biskopsstol, samt att på grund härav en viss varsamhet vid lönebeloppets begränsning syntes vara påkallad.

Förslaget innehölle icke något angivande av huru och av vem utredningen rörande löningshemmanens arrendevärde skulle verkställas. Kollegiet ville härvid fästa uppmärksamheten på att bestämmandet av löningsjordens arrendevärde ej torde kunna grundas enbart på de nu kontraherade arrendavgifternas värde. En sådan beräkning skulle här kunna bli missvisande till följd av de abnorma förhållanden, som varit rådande under senaste decenniet och med olika styrka under olika delar därav. Riktigare vore måhända att räkna med medeltalet för avkomsten av jorden under exempelvis de tre åren närmast före kristidens inträde och de tre senast förflutna åren. Emellertid torde några regler för arrendevärdets beräkning knappt kunna på förhand uppställas, utan det syntes bära överlämnas till domkapitlet och vederbörande länsstyrelse, på vilka utredningen i fråga torde bära ankomma, att efter eget omdöme ombesörja densamma.

Utän vidare torde det vara klart, att om ny lönereglering ansåges bära redan nu vidtagas för biskopen i Lund, densamma icke borde erhålla provisorisk karaktär.

Någon betänklighet mot att i sammanhang med ny lönereglerings fastställande för biskopen meddela föreskrift om upphörandet av ovan omförmälda från stiftets kyrkoherdar utgående avgift (cathedraticum) torde ej finnas.

Under förutsättning alltså att Kungl. Maj:t funne sig bära, oberoende av frågan om fastställande av nya allmänna grunder för en lönereglering för rikets biskopar, vidtaga åtgärder för reglering av lönen för biskopen i Lunds stift, hemställde kollegiet, det täcktes Kungl. Maj:t föreslå riksdagen och kyrkomötet godkänna de i förberörda promemoria föreslagna grunderna för reglering av nämnda biskopslön ävensom i sammanhang med fastställande, i enlighet med sagda grunder, av ny lönereglering för biskopen i Lunds stift förordna, att omförmälda, av kyrkoherdarna i Lunds stift under benämning cathedraticum utgående bidrag till avlöning av stiftets biskop skall upphöra.

Slutligen har *statskontoret* den 2 oktober 1926 yttrat sig i frågan och därvid anfört följande.

Även enligt statskontorets åsikt skulle det ur flera synpunkter hava varit

lämpligast, att frågan om lönereglering för biskopen i Lunds stift prövats i samband med en allmän lönereglering för biskoparna. Men då avgörandet i denna större fråga väl icke torde allt för snart kunna förväntas, syntes det statskontoret befogat att genom en separat lönereglering i enlighet med riksdagens uttalade önskan redan nu bringa löneförmånerna vid biskopsstolen i Lund till närmare överensstämmelse med vad som eljest såsåges skäligt för innehavare av högre ämbeten i statens eller kyrkans tjänst. Detta uteslöte icke, att lönefrågan upptoges till förnyad prövning vid en allmän utredning rörande nya grunder för biskoparnas avlöning, även om de ändrade bestämmelser, som därvid eventuellt komme att fastställas, icke torde böra vinna tillämpning å nuvarande innehavaren av befattningen mot hans bestridande. Då den lönereglering, varom nu vore fråga, sålunda skulle, om än formellt definitiv, likväl i realiteten bliva provisorisk, torde någon ändring i själva lönesystemet icke lämpligen böra vidtagas. Mot det inom kammarkollegiet utarbetade förslaget till nya grunder för reglering av ifrågavarande biskopslön hade statskontoret icke funnit anledning till erinran. Rörande arrendevärderingarna kunde statskontoret dock icke biträda kammarkollegiets uttalande, att det skulle ankomma på domkapitlet och vederbörande länsstyrelse att efter eget omdöme ombesörja desamma, utan torde enligt statskontorets åsikt regler härför böra fastställas av Kungl. Maj:t. Värderingen torde självfallet även böra omfatta de lägenheter eller jordar, som för närvarande finge av biskopen själv brukas.

Departementschefen.

Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen har frågan om ny lönereglering för biskoparna länge varit aktuell.

Vid behandlingen av nu förevarande ärende angående omreglering av biskopslönen i Lunds stift hava så gott som alla de vederbörande, vilka yttrat sig i saken, understrukt dess samband med frågan om en allmän reglering av biskoparnas löner. Från åtskilliga håll har till och med bestämt avstyrkts att man nu skulle verkställa en isolerad lönereglering för *en* biskop. De för en sådan ståndpunkt anförda skälen, vilka av mig i det föregående återgivits, hava även onekligen ett visst fog för sig. Särskilt gäller detta de uttalade farhågorna för att en nu fastställd lönereglering för *en* biskop skulle kunna verka prejudicerande, när lönereglering komme att verkställas för de övriga biskoparna. Man skulle då hava fastlåst grunderna för såväl beräkningen av avlöningsbeloppens storlek som sättet för deras utgörande utan att detta föregåtts av nödvändiga undersökningar rörande de olika stiftens säregna förhållanden eller möjligheten för de befintliga avlöningstillgångarna att bära kostnaderna för en lönereglering efter sålunda bestämda principer.

När jag trots dessa betänkligheter ansett mig böra redan nu inför Kungl. Maj:t framlägga frågan om en reglering av Lundabiskopens lön, beror detta främst därpå, att frågan om en allmän lönereglering för biskoparna — såsom jag tidigare framhållit vid min anmälan inför Kungl. Maj:t av frågan om beredande av emeritilöner åt biskopar — synes vara av jämförelsevis svärlöst beskaffenhet, och att den i ärendet verkställda utredningen numera är i vissa avseenden föråldrad. Fastän det är min avsikt att inom en nära framtid

upptaga denna fråga till förnyad omprövning, torde det därför komma att dröja någon tid, innan framställning till riksdag och kyrkomöte kan göras om ny definitiv lönereglering för biskoparna.

Enligt mitt förmenande är den i riksdagens skrivelse av år 1925 uttalade åsikten, att löneförmånerna vid biskopsstolen i Lunds stift böra regleras till en närmare överensstämmelse med vad tidsförhållandena kräva, så väl grundad — behovet av en reglering av lönen har icke förnekats av någon av de i ärendet hörda myndigheterna — att jag icke ansett det vara försvarligt att låta med nämnda lönereglering anstå under den tid, som, enligt vad jag nyss anfört, måste förflyta, innan den allmänna löneregleringen kan bli genomförd.

De anförda betänkligheterna hava emellertid gjort det omöjligt för mig att ansluta mig till den av kammarkollegiet uttalade meningen, att den ifrågasatta löneregleringen för Lundabiskopen bör göras definitiv. Jag vill i stället uttryckligen betona, att den lönereglering, som jag nu går att föreslå, måste betraktas *uteslutande som ett provisorium* och att de i densamma meddelade föreskrifterna icke på något sätt få betraktas som prejudicerande för en kommande definitiv lönereglering.

Med hänsyn till denna löneregleringens provisoriska karaktär har jag ansett det vara riktigast att anknyta till tankegången i 1859 års proposition och således *dels* fastställa det belopp i penningar, vartill biskopslönen i Lund, med hänsyn tagen till nu rådande förhållanden, bör uppgå, *dels* uppskatta det sannolika framtida årliga medelvärdet av avkastningen från var och en biskopsstolen för närvarande anslagen avlöningstillgång, *dels ock* slutligen från biskopslönen avskilja och till biskopslöneregleringsfonden överföra sagda avkastning i den mån den icke beräknas vara erforderlig för uppbringande av biskopslönen till fastställt belopp.

Innan jag går närmare in på de grunder, enligt vilka den sålunda föreslagna löneregleringen bör utformas, har jag först att undersöka möjligheten av att nu genomföra en dylik lönereglering.

Därvid vill jag då till en början erinra, att den nuvarande innehavaren av ämbetet är på grund av sin den 17 april 1925 dagtecknade fullmakt å ena sidan berättigad att åtnjuta de löneinkomster, rättigheter och förmåner, som enligt lag och författningar åtfölja ämbetet, men å andra sidan förpliktad att underkasta sig, jämte annat, den förändring i lönevillkor, som framdeles kan bli i vederbörlig ordning bestämd. Löneregleringen ifråga kan således genomföras oberoende av den nuvarande biskopens medgivande.

Med hänsyn därtill att löneregleringen innebär ändring av avlöningsbestämmelser, som åtnjuta skydd genom bestämmelserna i prästerskapets privilegier, lärer däremot vara nödigt inhämta — förutom riksdagens — jämväl kyrkomötets medgivande i saken. Jag vill i detta sammanhang erinra om det förbehåll, som enligt den lämnade redogörelsen gjordes av präteståndet vid dess biträdande av ständernas beslut den 29 oktober 1860 an-

gående grunder för en reglering av biskoparnas avlöning, enligt vilket förbehåll ändring ej utan prästeståndets medgivande finge ske i biskopslönerna, sedan dessa efter skedd utredning och reglering blivit bestämda.

Härefter anhåller jag att få övergå till en närmare redogörelse för de grunder, som enligt min uppfattning böra följas vid fastställandet av den provisoriska löneregleringen.

Vad då först beträffar de avlöningstillgångar, som böra anlitas för lörens bestridande anser jag, såsom redan förut antytts, att man bör — i den mån så erfordras — taga i anspråk avkastningen av den fasta egendom, som för närvarande är anslagen biskopsstolen.

Utom denna avkastning ingå emellertid i biskopens avlöning jämväl medel, vilka hava helt annat ursprung. Vidkommande en av dessa avlöningsposter, det s. k. cathedratum, har kammarkollegiet föreslagit, att ifrågavarande avgift skulle vid den nya löneregleringens ikraftträdande upphöra att utgå. Häremot har jag intet att erinra. Jag har emellertid ansett mig böra gå ännu ett steg vidare på den sålunda inslagna vägen och föreslå att även vissa andra löneförmåner, vilka icke härflyta från den fasta egendomen, skola frångå biskopsstolen. Detta gäller den biskopen för närvarande från biskopslöneregleringsfonden tillkommande ersättningen för kyrkotionde och studieskatt samt för mistad avkomst från Lomma förutvarande prebendepastorat.

Vad angår det belopp, vartill lönen bör fastställas, kunna givetvis olika meningar göra sig gällande. En särskild svårighet orsakas av det förhållandet, att det nu gäller att bestämma en enstaka biskopslön utan möjlighet att verkställa en önskvärd avvägning gent emot avlöningsförmåner för andra biskopar. Det har emellertid förefallit mig som om det av kammarkollegiet föreslagna beloppet 28,000 kronor skulle kunna godtagas.

Då det gäller att uppskatta den sannolika framtida avkastningen av varje särskild avlöningstillgång uppkomma självfallet stora svårigheter och beräkningen kan naturligen ej bliva annat än mycket approximativ. Det ligger därför i sakens natur att densamma måste göras med all nödig försiktighet. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att meddela närmare bestämmelser angående sättet för dess verkställande och angående den värdering, som torde böra utgöra utgångspunkt för beräkningen.

Med ledning av den sålunda gjorda beräkningen angående avkastningen bör Kungl. Maj:t därefter bestämma, vilka avlöningstillgångar, som skola avskiljas från biskopslönen.

Den föreslagna nya löneregleringen torde böra tillämpas snarast möjligt och är det min förhoppning att den ytterligare utredning som härför erfordras skall kunna verkställas i så god tid, att regleringen kan träda i kraft den 1 maj 1927.

De närmare bestämmelser, som kunna visa sig vara av behovet påkallade för fastställandet av här förevarande lönereglering, torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda.

Som jag förut nämnt, är enligt min uppfattning denna fråga av beskaffenhet att böra hänskjutas till såväl riksdagens som kyrkomötets prövning. Med hänsyn tagen till det förhållandet, att allmänt kyrkomöte för närvarande är samlat, torde vara ändamålsenligt att ärendet först underställes kyrkomötet.

I anslutning till vad jag nu anfört får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå kyrkomötet

att för sin del medgiva, att lönen för biskopen i Lunds stift må från och med den tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock tidigast från och med den 1 maj 1927 tillsvidare, intill dess grunder för en ny definitiv lönereglering för samtliga rikets biskopar blivit fastställda och trätt i tillämpning, regleras enligt följande grunder:

1. Biskopen i Lunds stift bekommer såsom lön — förutom fri bostad i nuvarande biskopshuset samt dispositionsrätt över den till biskopshuset hörande trädgården — avkastningen av till biskopsstolen för närvarande anslagna hemman, lägenheter och jordar till ett beräknat belopp av 28,000 kronor.

2. Sedan beräkning verkställt av den framtida behållna årliga medelavkastningen från varje hemman, lägenhet och jord bestämmer Konungen de fastigheter, vilkas avkastning för lörens nedbringande till ovan angivna belopp skall från biskopslönen avskiljas.

Sålunda fränskilda inkomster skola ingå till biskopslöneregleringsfonden.

3. De biskopen på lön anslagna hemman, lägenheter och jordar skola i författningsenlig ordning utarrenderas.

4. Biskopen nu tillkommande ersättning för kyrkotionde och studieskatt samt för avkomst av Lomma församlings prebendepastorat skall besparas biskopslöneregleringsfonden.

5. Det till biskopen nu utgående s. k. cathedraticum skall upphöra.

6. De närmare föreskrifter, som erfordras för fastställandet av denna lönereglering, utfärdas av Konungen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt

förordnar, att skrivelse i ämnet av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till kyrkomötet.

Ur protokollet:
Gustaf Breitholtz.

Bilaga.

Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 17, till kyrkomötet angående provisorisk reglering av lönen för biskopen i Lunds stift; given Stockholms slott den 7 oktober 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 7 oktober 1926, inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet för sin del lämnar det medgivande, som omförmäles i föredragande departementschefens hemställan.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas kyrkomötet.

Under Hans Majestäts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

N. J. F. Almkvist.

Transumt.

Kyrkomötets underdåniga skrivelse, nr 26, angående provisorisk reglering av lönen för biskopen i Lunds stift.

(Kyrkolagsutskottets betänkande nr 18.)

TILL KONUNGEN.

Ehuru många betänkligheter såväl av rättslig som av praktisk natur otvivelaktigt förefinnas mot att, innan lönereglering för samtliga biskopar i ett sammanhang vidtages, provisoriskt reglera löneförhållandena för allenast en

biskopsstol, anser sig kyrkomötet dock under föreliggande förhållanden icke böra motsätta sig den föreslagna provisoriska löneregleringen för biskopen i Lund. Kyrkomötet godtager i allt huvudsakligt de föreslagna regleringsvillkoren, därvid kyrkomötet emellertid vågar hysa den förvisningen, att Eders Kungl. Maj:t skall finna angeläget tillse, det vid värderingen av de fastigheter, från vilkas avkastning den provisoriska lönen skall utgå, iakttages nödig varsamhet, så att biskopen må vara, såvitt möjligt, försäkrad om att lönebeloppet icke kommer att nedgå under det beräknade.

För att icke föregripa resultatet av en framtida utredning rörande den rättsliga naturen av de fastigheter, vilkas avkastning under provisoritiden kommer att frångå biskopen, synes det kyrkomötet riktigest, att de från nämnda fastigheter inflytande beloppen icke tillföras biskopslöneregleringsfonden utan under tiden för de provisoriska anordningarna bokföras som en särskild fond. För att tydligare utmärka, att det nu föreslagna provisoriet avser hela tiden, intill dess reglering sker för samtliga biskopsstolar, så att icke biskopen i Lund skulle kunna, mot vad avsikten är, möjligen anses skyldig att före nämnda tidpunkt underkasta sig en eventuell ny separat lönereglering, har en ringa omredigering föreslagits i bestämmelsernas inledande stadgande.

På grund härav får kyrkomötet i underdånighet anmäla, att kyrkomötet för sin del medgivit, att lönen för biskopen i Lunds stift må från och med den tid, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer, dock tidigast från och med den 1 maj 1927, intill dess grunder för en ny definitiv lönereglering för samtliga rikets biskopar blivit fastställda och trätt i tillämpning, såsom ett för nämnda tid gällande provisorium regleras enligt följande grunder:

1. Biskopen i Lunds stift bekommer såsom lön — förutom fri bostad i nuvarande biskopshuset samt dispositionsrätt över den till biskopshuset hörande trädgården — avkastningen av till biskopsstolen för närvarande anslagna hemman, lägenheter och jordar till ett beräknat belopp av 28,000 kronor.

2. Sedan beräkning verkställt av den framtida behållna årliga medelavkastningen från varje hemman, lägenhet och jord, bestämmer Konungen de fastigheter, vilkas avkastning för lörens nedbringande till ovan angivna belopp skall från biskopslönen avskiljas.

Sålunda frånskilda inkomster skola ingå till en särskild, under statskontorets förvaltning ställd fond.

3. De biskopen på lön anslagna hemman, lägenheter och jordar skola i författningsenlig ordning utarrenderas.

4. Biskopen nu tillkommande ersättning för kyrkotionde och studieskatt samt för avkomst av Lomma församlings prebendepastorat skall besparas biskopslöneregleringsfonden.

5. Det till biskopen nu utgående s. k. cathedricum skall upphöra.

6. De närmare föreskrifter, som erfordras för fastställandet av denna lönereglering, utfärdas av Konungen.

Stockholm den 2 november 1926.

Underdånigst.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Departementschefen, statsrådet Almkvist, anför härefter:

Ang. reglering av lönen för biskopen i Lunds stift.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 12 november 1926 av kyrkomötets skrivelse nr 26 angående provisorisk reglering av lönen för biskopen i Lunds stift beslöt Kungl. Maj:t anbefalla länsstyrelsen i Malmö att verkställa och senast den 15 januari 1927 till Kungl. Maj:t inkomma med

dels utredning rörande den årliga behållna avkastning, som bemålde biskop under de senast förflutna 20 åren uppburit från en var av de biskopsstolen anslagna fastigheterna (hemman, lägenheter och jordar),

dels ock beräkning — verkställd med nödig försiktighet — angående den behållna årliga medelavkastningen under tioårsperioden den 14 mars 1927 — den 14 mars 1937 från var och en av berörda fastigheter.

Tillika beslöt Kungl. Maj:t anbefalla länsstyrelsen att i samband med nyssnämnda beräkning och med ledning av densamma avgiva förslag beträffande de av ifrågavarande fastigheter, vilkas avkastning för lörens nedbringande till 28,000 kronor lämpligen borde från biskopslönen avskiljas.

Departementschefen.

Kungl. Maj:ts förslag till provisorisk lönereglering för biskopen i Lund har hittills endast varit föremål för kyrkomötets prövning, men för förslagets genomförande erfordras, enligt vad förut framhållits, samtycke jämväl av riksdagen. Innan jag ingår på frågan om ärendets hänskjutande till riksdagen, vill jag emellertid något beröra den av kyrkomötet i Kungl. Maj:ts förslag vidtagna ändringen, att den avkastning av biskopen anslagna fastigheter, som för lörens nedbringande till 28,000 kronor bör från lönen avskiljas, skall, för att icke föregripa resultatet av en framtida utredning rörande fastigheternas rätts-

liga natur, ingå till en särskild, under statskontorets förvaltning ställd fond i stället för, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, till biskopslöneregleringsfonden. Ändamålsenligheten av ett dylikt förfaringssätt synes mig nämligen kunna starkt ifrågasättas. Jag vill dock ej direkt motsätta mig att den av kyrkomötet föreslagna anordningen provisoriskt accepteras, enär frågan om dispositionen av den biskopslönen i Lund fränskilda fastighetsavkastningen givetvis kommer att bliva föremål för förnyad prövning vid blivande reglering av lönerna för samtliga biskopar. Vad angår sistnämnda fråga har jag för avsikt att inom den närmaste framtiden upptaga densamma och därvid hemställa om anordnande av en utredning i saken. I övrigt har kyrkomötet endast föreslagit en ändring, som avser ett förtydligande av Kungl. Maj:ts förslag.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag till provisorisk reglering av lönen för biskopen i Lunds stift med däri av kyrkomötet vidtagna ändringar torde därför nu böra underställas riksdagen. Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för dess del medgiva, att lönen för biskopen i Lunds stift må från och med den tid, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock tidigast från och med den 1 maj 1927, intill dess grunder för en ny definitiv lönereglering för samtliga rikets biskopar blivit fastställda och trätt i tillämpning, såsom ett för nämnda tid gällande provisorium regleras enligt följande grunder:

1. Biskopen i Lunds stift bekommer såsom lön — förutom fri bostad i nuvarande biskopshuset samt dispositionsrätt över den till biskopshuset hörande trädgården — avkastningen av till biskopsstolen för närvarande anslagna hemman, lägenheter och jordar till ett beräknat belopp av 28,000 kronor.

2. Sedan beräkning verkstälts av den framtida behållna årliga medelavkastningen från varje hemman, lägenhet och jord, bestämmer Konungen de fastigheter, vilkas avkastning för lörens nedbringande till ovan angivna belopp skall från biskopslönen avskiljas.

Sålunda fränskilda inkomster skola ingå till en särskild, under statskontorets förvaltning ställd fond.

3. De biskopen på lön anslagna hemman, lägenheter och jordar skola i författningsenlig ordning utarrenderas.

4. Biskopen nu tillkommande ersättning för kyrkotionde och studieskatt samt för avkomst av Lomma församlings prebendepastorat skall besparas biskopslöneregleringsfonden.

5. Det till biskopen nu utgående s. k. cathedricum skall upphöra.

Kungl. Maj:ts proposition Nr 24.

6. De närmare föreskrifter, som erfordras för fastställandet av denna löneroglering, utfärdas av Konungen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Majestät Konungen lämna bifall samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gustaf Breitholtz.